

Tisková zpráva

Česká veřejnost o fungování demokracie a nedemokratických alternativách politického systému – srpen/září 2021

- ⊙ Spokojenost s tím, jak v ČR funguje demokracie, vyjádřila necelá polovina (48 %) respondentů, stejný podíl dotázaných (48 %) zhodnotil fungování demokracie v naší zemi kriticky.
- ⊙ Více než polovina (52 %) českých občanů věří, že demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády. Otevřenost možnosti autoritativního způsobu vlády deklarovala necelá čtvrtina (23 %) oslovených, další necelá pětina (18 %) se domnívá, že je lhostejné, zda v zemi panuje demokratický, nebo nedemokratický režim.
- ⊙ Pouze necelá čtvrtina (24 %) českých občanů by souhlasila s tím, aby byl rozpuštěn parlament a zrušeny politické strany. Proti takovým krokům by se postavily téměř tři pětiny (59 %) obyvatel ČR starších 15 let.
- ⊙ Při posuzování zájmu politiků o názory obyčejných lidí převládá u české veřejnosti spíše skeptický pohled. Přibližně dvě třetiny (66 %) českých občanů zastávají názor, že o to, co si myslí obyčejní lidé, se zajímá jen menšina politiků, další asi sedmina (14 %) uvedla, že se o to nezajímá nikdo ze zvolených politiků.
- ⊙ Více než polovina (56 %) české populace má za to, že v České republice je s lidmi zacházeno rovnoprávně a spravedlivě. Zhruba dvě pětiny občanů (39 %) si naopak myslí, že se v České republice s občany rovnoprávně a spravedlivě nezachází.
- ⊙ Přibližně sedm desetin (69 %) dotázaných si myslí, že lidská práva v České republice jsou respektována, více než čtvrtina (27 %) dotázaných je přesvědčena o opaku.

Zpracovala:
Naděžda Čadová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Tel.: 210 310 588; e-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

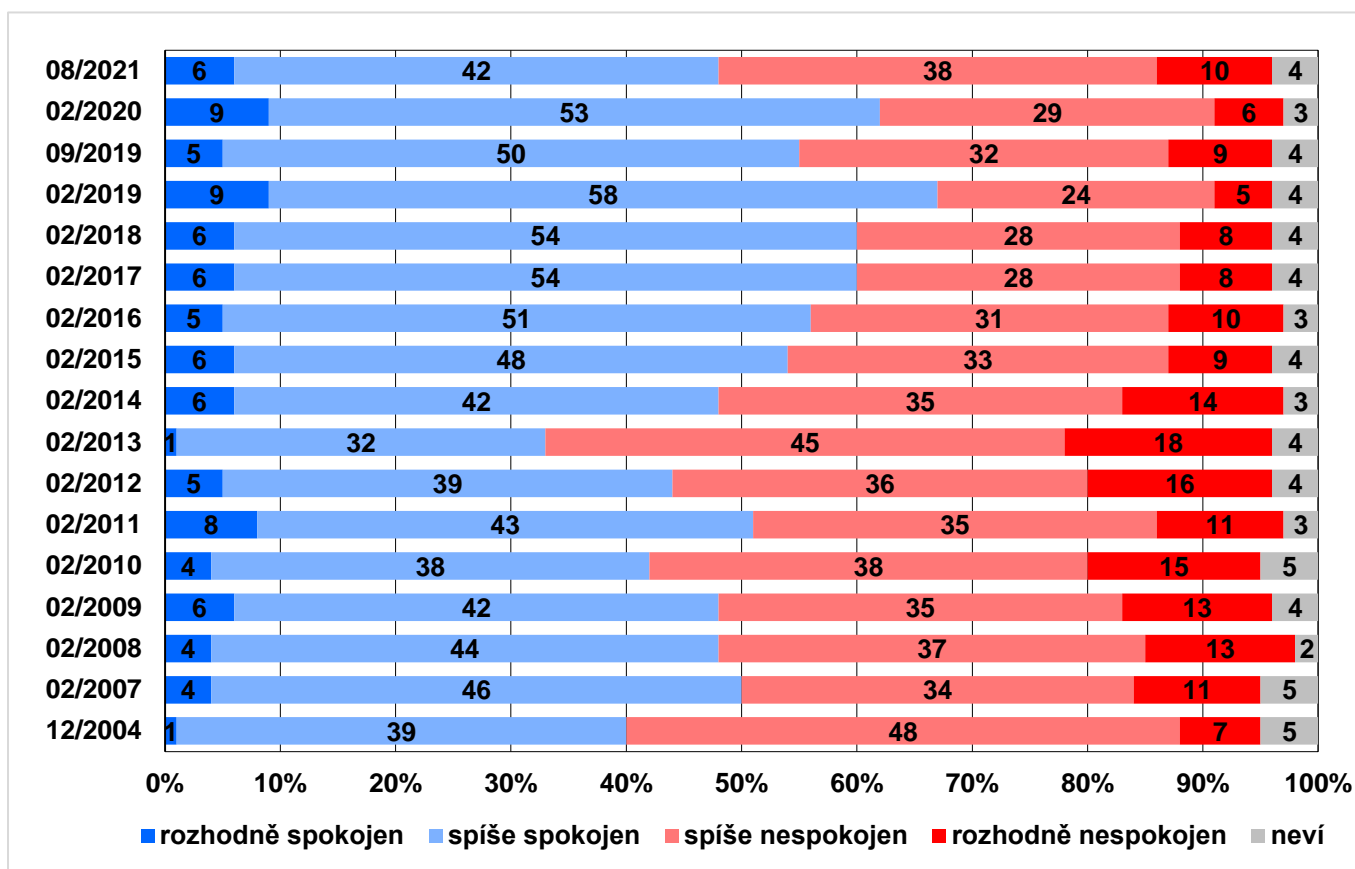
Součástí šetření CVVM SOÚ AV ČR realizovaného na přelomu srpna a září 2021 bylo i několik otázek, které se týkaly názorů respondentů na fungování demokracie v České republice a postojů k nedemokratickým alternativám politického systému. Dále jsme se občanů zeptali, jestli si myslí, že se zvolení politici zajímají o jejich názory, zda je s nimi v současném politickém systému zacházeno rovnoprávně a spravedlivě a také jak jsou v České republice respektována lidská práva.

Všem respondentům jsme nejprve položili otázku, jak jsou celkově spokojeni s fungováním demokracie v naší zemi (viz graf 1).¹ Spokojenost s tím, jak v ČR funguje demokracie, vyjádřila necelá polovina (48 %) respondentů, z toho 6 % se cítí „rozhodně spokojeno“ a 42 % „spíše spokojeno“. Stejný podíl dotázaných (48 %) zhodnotil fungování demokracie v naší zemi kriticky, když 38 % je s ním „spíše nespokojeno“ a 10 % „rozhodně nespokojeno“. Pouze 4 % oslovených se k položené otázce nedokázala vyjádřit, a proto zvolila odpověď „nevím“.

Fungování demokracie v ČR hodnotili respondenti na přelomu srpna a září 2021 podstatně kritičtěji než v únoru 2020, když podíl spokojených poklesl o 14 procentních bodů a podíl nespokojených naopak o 13 procentních bodů vzrostl. Aktuální výsledek je tak srovnatelný se situací v únoru 2014, ale i v únoru 2011 a únoru 2007 až 2009. Zatím nejoptimističtěji se k fungování demokracie v ČR stavěla česká veřejnost v únoru 2019, nejhůře naopak v únoru 2013 (podíl spokojených byl oproti aktuálnímu výzkumu nižší o 15 procentních bodů).

¹ Znění otázky: „Jak jste celkově spokojen s fungováním demokracie v naší zemi? Jste rozhodně spokojen, spíše spokojen, spíše nespokojen, rozhodně nespokojen?“

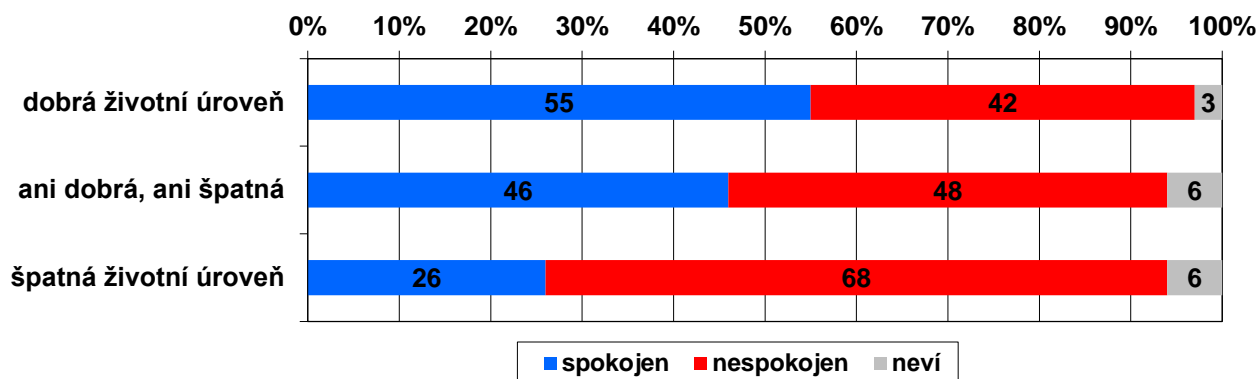
Graf 1: Spokojenost s fungováním demokracie v ČR (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Spokojenost s fungováním demokracie v ČR se výrazně liší podle subjektivního hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti (viz graf 2).

Graf 2: Spokojenost s fungováním demokracie v ČR podle životní úrovně domácnosti (%)

Pozn.: Kategorie „dobrá životní úroveň“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „spíše dobrá“, kategorie „špatná životní úroveň“ je součtem podílů „spíše špatná“ a „velmi špatná“.

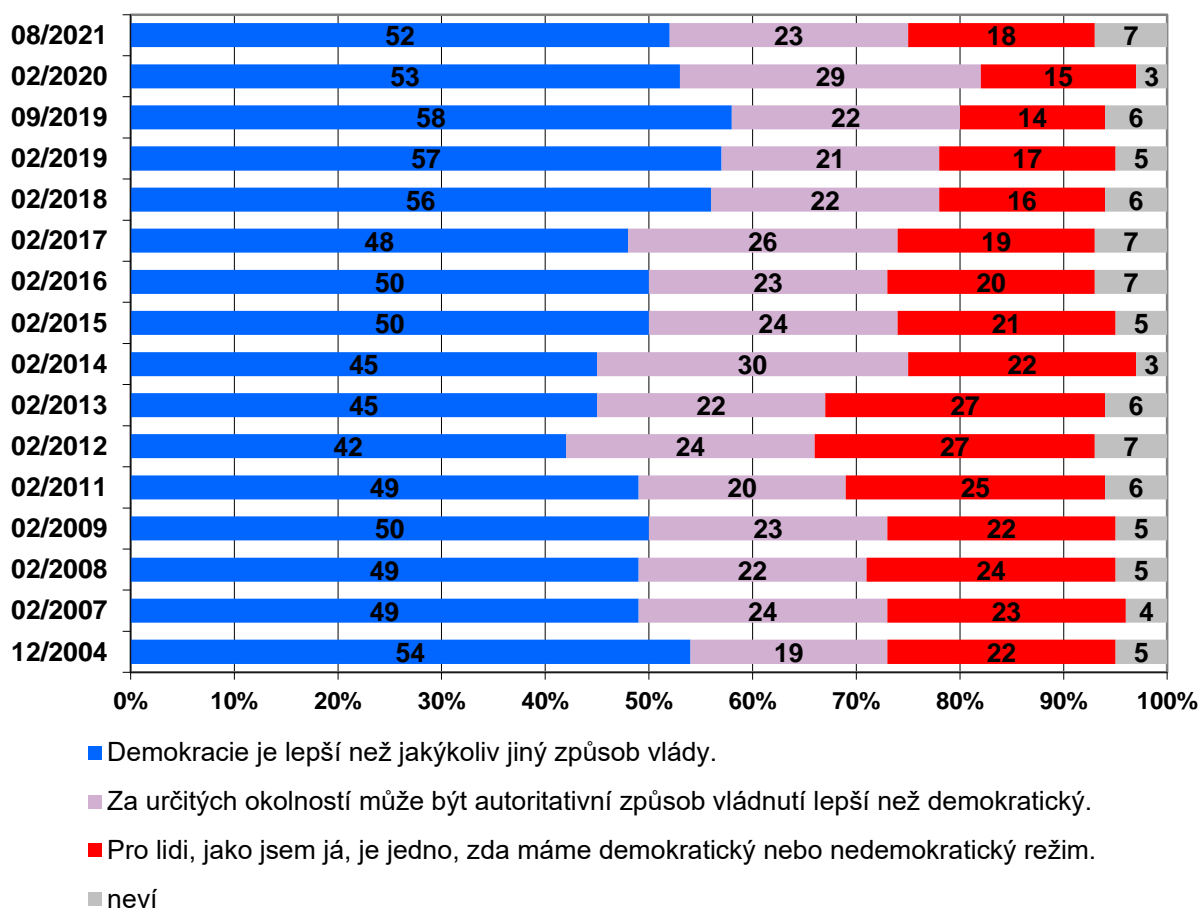
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 28. 8. - 20. 9. 2021, 951 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Spokojenost s fungováním demokracie v naší zemi převažuje u respondentů s dobrou životní úrovní vlastní domácnosti, u těch, kteří svoji životní úroveň hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou“, je podíl spokojených a

nespokojených v podstatě vyrovnaný. U lidí vnímajících životní úroveň své domácnosti jako špatnou významně převažuje nespokojenost, kterou vyjadřují více než dvě třetiny (68 %) z nich a spokojenost jen o málo více než čtvrtina (26 %). Kromě dotázaných s dobrou životní úrovní vlastní domácnosti častěji vyjádřili spokojenost ženy (spokojeno je 53 % žen a 43 % mužů) a také respondenti se středním vzděláním s maturitou nebo se vzděláním vysokoškolským a voliči ANO. Větší nespokojenost naopak panuje mezi voliči SPD nebo KSČM, případně rozhodnými nevoliči bez preferované strany.

Postoje českých občanů k demokratickému režimu a vývoj těchto postojů v čase zachycuje graf 3. Více než polovina (52 %) českých občanů věří, že demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády. Otevřenost možnosti autoritativního způsobu vlády deklarovala necelá čtvrtina (23 %) oslovených, další necelá pětina (18 %) se domnívá, že je lhostejné, zda v zemi panuje demokratický, nebo nedemokratický režim. Zbýlých 7 % dotázaných se k položené otázce nedokázalo vyjádřit a volilo možnost „nevím“.

Graf 3: Postoj k demokratickému režimu – podíl občanů souhlasících s výroky (časové srovnání v %)²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Podíl dotázaných, kteří věří, že demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády, se v porovnání se situací v únoru 2020 nezměnil, ale poklesl podíl respondentů ochotných akceptovat za určitých okolností autoritářský režim (o 6 procentních bodů) a naopak mírně (o 4 procentní body) vzrostl podíl respondentů, kteří se k položené otázce neuměli

² Znění otázky: „Se kterým z následujících výroků nejvíce souhlasíte? Demokracie je lepší než jakýkoliv jiný způsob vlády. Za určitých okolností může být autoritativní způsob vládnutí lepší než demokratický. Pro lidi, jako jsem já, je jedno, zda máme demokratický nebo nedemokratický režim.“

vyjádřit a zvolili možnost „nevím“. Aktuální podíl respondentů vyjadřujících za určitých podmínek toleranci k autoritářskému způsobu vládnutí je srovnatelný s většinou předchozích výzkumů s výjimkou již zmíněného února 2020 a rovněž února 2014, kdy dosáhl dosud nejvyšší hodnoty (30 %) a prosince 2004, kdy byl naopak nejnižší (19 %).

Demokracie má častěji zastánce mezi lidmi ve věku do 44 let, dotázanými se středním vzděláním s maturitou nebo vysokoškolským vzděláním, občany označujícími svoji životní úroveň jako dobrou, studenty, podnikateli a zaměstnanci na vedoucích pozicích, lidmi, kteří byli rozhodně odhodlaní přijít k volbám, voliči obou koalic (SPOLU a Piráty se STAN), a dotázanými, kteří se sami na škále politické orientace zařazují k pravému středu či pravici.

Autoritativní způsob vlády by naproti tomu statisticky významně častěji byli ochotni připustit důchodci, respondenti hodnotící svoji životní úroveň jako „ani dobrou, ani špatnou“ nebo špatnou, lidé hlásící se na škále politické orientace jednoznačně k levici nebo k levému středu a voliči KSČM či Přísahy.

Skupinu těch, kteří se domnívají, že je vlastně jedno, zda máme demokratický, nebo nedemokratický režim, tvořili ve zvýšené míře respondenti starší 60 let, dotázaní se základním vzděláním, vyučení nebo se středním vzděláním bez maturity, důchodci, nezaměstnaní, lidé, kteří se nechystali volit v podzimních volbách do Poslanecké sněmovny, voliči KSČM, lidé radící se na pravolevé škále politické orientace jednoznačně k levici a respondenti hodnotící svoji životní úroveň jako „ani dobrou, ani špatnou“ nebo špatnou.

Všech respondentů jsme se dále zeptali, jak je podle jejich názoru pravděpodobné, že by v příštích 5 letech došlo k rozpuštění parlamentu a zrušení politických stran. Výsledky zachycuje tabulka 1.

Tabulka 1: Pravděpodobnost zrušení parlamentu a rozpuštění politických stran v příštích pěti letech – časové srovnání (v %)³

	02/2004	02/2007	02/2008	02/2009	02/2014	02/2016	02/2020	08/2021
je to velmi pravděpodobné	2	2	2	1	3	2	2	1
je to možné	7	10	7	9	12	10	11	12
není to příliš pravděpodobné	37	30	29	29	31	30	32	30
není to vůbec pravděpodobné	44	50	56	52	45	50	47	48
neví	10	8	7	9	9	8	8	9

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Pouze 1 % českých občanů se domnívá, že je velmi pravděpodobné, že v příštích pěti letech bude v ČR rozpuštěn parlament a zrušeny politické strany, za možné to považuje o málo více než desetina (12 %) obyvatel ČR. Naprostá většina oslovených se domnívala, že je nepravděpodobné, že by došlo v příštích pěti letech k rozpuštění parlamentu a zrušení politických stran, když podle tří desetin (30 %) to není příliš pravděpodobné a podle téměř poloviny (48 %) dotázaných to není vůbec pravděpodobné.

Z časového srovnání vyplývá, že podíl občanů, kteří považují za velmi pravděpodobné či možné, že by v naší zemi v příštích 5 letech došlo ke zrušení parlamentu a rozpuštění politických stran, se dlouhodobě pohybuje kolem úrovně jedné desetiny, vyšší byl pouze v roce 2014, kdy tuto odpověď zvolilo 15 % oslovených. Výsledky aktuálního výzkumu jsou statisticky srovnatelné s posledním realizovaným výzkumem z února 2020, ale i s výsledky z let 2007, 2014 a 2016.

³ Znění otázky: „Někteří lidé se domnívají, že by se v této zemi vládlo lépe, pokud by byl parlament rozpuštěn a politické strany zrušeny. Jak pravděpodobné podle Vás je, že se to v příštích pěti letech stane?“ Možnosti odpovědí: Je to velmi pravděpodobné, je to možné, není to příliš pravděpodobné, není to vůbec pravděpodobné.

Názor, že není vůbec pravděpodobné, že by byl v příštích 5 letech v naší zemi rozpuštěn parlament a zrušeny politické strany, častěji vyjadřovali muži, lidé s vysokoškolským vzděláním, respondenti, kteří rozhodně chtěli volit ve volbách do Poslanecké sněmovny, a dotázaní, kteří se na škále politické orientace řadí k pravici.

Doplňující dotaz zjišťoval, zda by dotázaní osobně s rozpuštěním parlamentu a zrušením politických stran souhlasili či nikoliv (viz tabulku 2). Pouze necelá čtvrtina (24 %) českých občanů by souhlasila s tím, aby byl rozpuštěn parlament a zrušeny politické strany, z toho 8 % by rozhodně souhlasilo a 16 % by souhlasilo spíše. Proti takovým krokům by se postavily téměř tři pětiny (59 %) obyvatel ČR starších 15 let, když 28 % dotázaných uvedlo, že by s tím spíše nesouhlasilo a 31 % by rozhodně nesouhlasilo. Necelá pětina (17 %) respondentů nevěděla, zda by s rozpuštěním parlamentu a zrušením politických stran souhlasila, nebo nikoliv.

Tabulka 2: (Ne)souhlas s rozpuštěním parlamentu a zrušením politických stran – časové srovnání (v %)⁴

	02/2004	02/2007	02/2008	02/2009	02/2014	02/2016	02/2020	08/2021
rozhodně souhlasil	6	10	12	8	9	10	6	8
spíše souhlasil	21	20	20	21	24	19	18	16
spíše nesouhlasil	28	28	28	26	28	29	31	28
rozhodně nesouhlasil	26	24	27	28	22	26	30	31
neví	19	18	12	17	17	16	15	17
souhlas/nesouhlas	27/54	30/52	32/55	29/54	33/50	29/55	24/61	24/59

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Souhlas či nesouhlas s rozpuštěním parlamentu a zrušením politických stran je v aktuálním výzkumu srovnatelný s posledním výzkumem z února 2020 a společně s ním je tak souhlas s tímto krokem nejnižší za celé sledované období, tj. od roku 2004.

S rozpuštěním parlamentu by o něco častěji souhlasili lidé se středním vzděláním bez maturity nebo vyučení, respondenti se špatnou životní úrovní domácnosti, dotázaní řadící se na škále politické orientace jednoznačně k levici a rozhodní nevoliči.

Všem respondentům jsme dále předložili desetibodovou škálu, kde bod 1 znamenal „úplnou diktaturu“ a bod 10 „úplnou demokracii“. Respondenty jsme nejprve požádali, aby na této škále určili bod, kde by chtěli, aby se nacházel politický systém v naší zemi. Dále měli respondenti zařadit náš politický systém v současnosti a nakonec měli zkusit odhadnout, kde se podle jejich názoru bude politický systém v naší zemi nacházet za pět let.⁵ V tabulce 3 jsou zachyceny průměrné hodnoty.

⁴ Znění otázky: „Pokud by byl parlament rozpuštěn a politické strany zrušeny, Vy byste rozhodně souhlasil, spíše souhlasil, spíše nesouhlasil, rozhodně nesouhlasil?“

⁵ Znění otázky: „Předložím Vám škálu od 1 do 10, kde 1 znamená „úplná diktatura“ a 10 „úplná demokracie“. a) Kde byste chtěl, aby byl na této škále náš politický systém? b) Kam byste na škále umístil náš politický systém v současnosti? c) Kam byste na škále umístil politický systém v naší zemi, jak bude podle Vás vypadat za pět let?“

Tabulka 3: Zařazení politických systémů na škále od 1 „úplná diktatura“ do 10 „úplná demokracie“ – průměrné hodnoty

	prosinec 2004	únor 2007	únor 2009	únor 2014	únor 2020	srpen 2021
ideální politický systém u nás	7,94	7,80	7,91	7,65	8,09	8,09
náš politický systém v současnosti	6,47	6,22	6,16	6,20	6,71	6,26
náš politický systém za 5 let	7,35	6,79	6,72	6,73	6,94	6,56

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

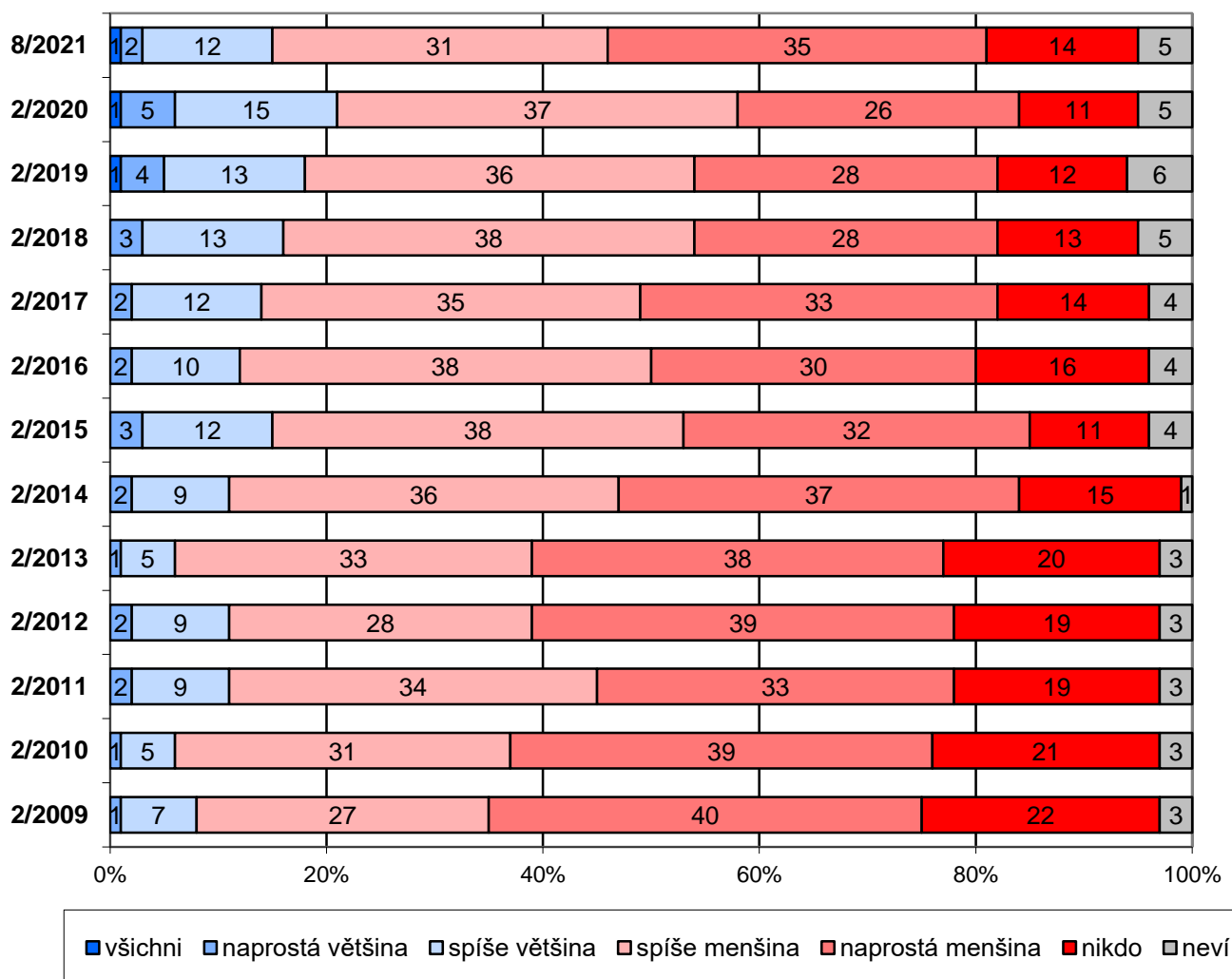
Nejblíže k pólu znamenajícímu „úplnou demokracií“ má podle výpovědí respondentů politický systém, který by si v naší zemi přáli. O něco vzdálenější pólu „úplná demokracie“ je politický systém, jaký podle mínění respondentů bude v této zemi panovat za 5 let. Nejdále z hodnocených politických systémů se od „úplné demokracie“ (a tedy nejbližší k pólu „úplná diktatura“) nachází náš politický systém v současnosti. Pro všechny tři hodnocené politické systémy ovšem platí, že se nacházejí blíže k pólu „úplná demokracie“ než k pólu „úplná diktatura“.

Z časového srovnání vyplývá, že ideální politický systém u nás na uvedené škále zařadili respondenti stejně jako v únoru 2020. Současný politický systém ale v porovnání s tímto výzkumem zařadili o něco dál od pólu „úplná demokracie“ a aktuální výsledek je tak srovnatelný se situací v únoru 2007, 2009 i 2014. Co se týče výhledu na dalších 5 let, ten řadí respondenti blíže k pólu znamenajícímu „úplnou diktaturu“ než v únoru 2020 i než ve všech předchozích výzkumech, a jsou tak v posunu k úplné demokracii dosud nejpesimističtější za celé sledované období.

Ve výzkumu jsme se dále zajímali o to, zda si lidé myslí, že se politici zajímají o názory občanů. Při posuzování zájmu politiků o názory obyčejných lidí (viz graf 4) převládá u české veřejnosti spíše skeptický pohled. Přibližně dvě třetiny (66 %) českých občanů zastávají názor, že o to, co si myslí obyčejní lidé, se zajímá jen menšina politiků (31 % „spíše menšina“, 35 % „naprostá menšina“) a další asi sedmina (14 %) uvedla, že se nikdo ze zvolených politiků nezajímá o to, co si myslí lidé, jako jsou oni sami. Naopak, že se o názory obyčejných lidí politici zajímají, si myslí pouze přibližně sedmina (14 %) českých občanů (2 % „naprostá většina“, 12 % „spíše většina“) a pouze 1 % veřejnosti věří, že se o jejich názory zajímají všichni zvolení politici. Zbýlých 5 % respondentů se přiklonilo k možnosti nevím.

Ve srovnání s minulým šetřením z února 2020 je česká veřejnost k zájmu zvolených politiků o mínění obyčejných lidí podstatně skeptičtější, když podíl těch, kdo věří v zájem všech nebo většiny politiků, poklesl o 6 procentních bodů a naopak podíl těch, kteří nevěří, že se zvolení politici o názory lidí zajímají, případně že se zajímá pouze menšina z nich, o 6 procentních bodů vzrostl. Co se týče podílu těch, kteří věří v zájem všech nebo většiny politiků, je aktuální výsledek srovnatelný se situací v období let 2015 až 2018 a i přes aktuálně zaznamenaný pokles jsou čeští občané v tomto směru o něco málo optimističtější než v letech 2009 až 2014.

Graf 4: Kolik politiků se zajímá o to, co si myslí obyčejní lidé?⁶

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Rozdíly v názorech na zájem politiků o mínění občanů jsou významně pozitivně korelovány s deklarovanou životní úrovní respondentů domácnosti, dosaženým vzděláním, ochotou volit a spokojeností se současnou politickou situací v ČR a důvěrou vládě. Z hlediska vazby na sociodemografické ukazatele nejsou významné rozdíly v odpovědích mezi pohlavími ani mezi lidmi různého věku.

Ve výzkumu jsme se dále zajímali o postoje občanů České republiky k uplatňování rovnoprávnosti a spravedlnosti politického systému (viz tabulka 4).

⁶ Znění otázky: „Kolik zvolených politiků se podle Vás zajímá o to, co si myslí lidé, jako jste Vy?“ Varianty odpovědí: všichni, naprostá většina, spíše většina, spíše menšina, naprostá menšina, nikdo.

Tabulka 4: Je v ČR s lidmi zacházeno rovnoprávně a spravedlivě?⁷

	02/04	02/08	02/09	02/10	02/11	02/12	02/13	02/14	02/15	02/16	02/17	02/18	02/19	02/20	08/21
rozhodně ano	5	4	4	4	10	6	2	5	6	5	8	9	10	9	9
spíše ano	40	39	37	37	43	36	29	40	42	39	47	45	48	46	47
spíše ne	37	35	37	37	29	36	39	35	33	36	29	30	29	31	29
rozhodně ne	12	19	18	18	14	18	24	17	14	15	12	10	9	11	10
ano/ne	45/49	43/54	41/55	41/55	53/43	42/54	31/63	45/52	48/47	44/51	55/41	54/40	58/38	55/42	56/39

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

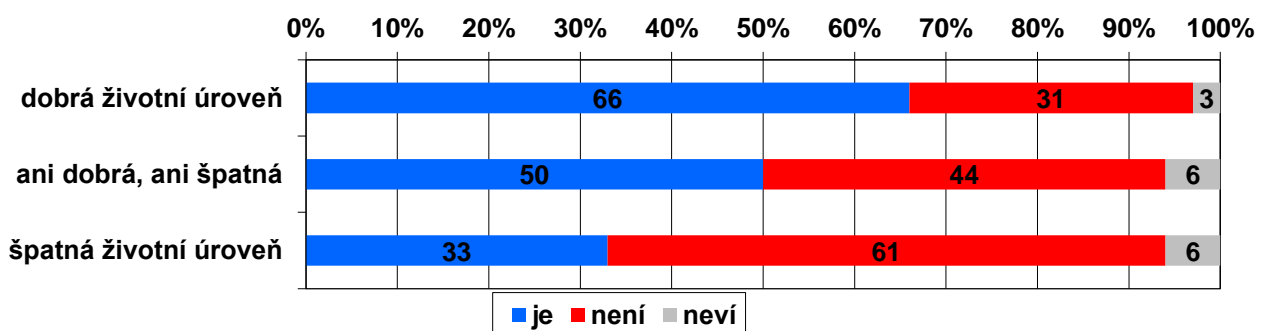
Výsledky aktuálního výzkumného šetření ukazují, že více než polovina (56 %) české populace má za to, že v České republice je s lidmi zacházeno rovnoprávně a spravedlivě, z toho 9 % dotázaných uvedlo, že tomu tak je „rozhodně“ a 47 % „spíše“. Zhruba dvě pětiny občanů (39 %) si naopak myslí, že se v České republice s občany rovnoprávně a spravedlivě nezachází, z toho 29 % je o tom přesvědčeno „spíše“ a 10 % „rozhodně“. Nejmenší podíl (5 %) respondentů zvolil odpověď „nevím“.

V časovém srovnání vidíme, že v porovnání s únorem 2020 se názor veřejnosti na tuto otázku nezměnil, přičemž aktuální výsledky jsou srovnatelné i s roky 2017 až 2019. V uvedeném období, tj. od roku 2017 až do současnosti tak v české společnosti převládá názor, že je s lidmi u nás zacházeno rovnoprávně a spravedlivě, zatímco v předchozím období od roku 2004 do roku 2016 s výjimkou let 2011 a 2015 dominoval názor opačný.

Přesvědčení, že v naší zemi je s lidmi, jako je sám respondent, zacházeno rovnoprávně a spravedlivě roste s rostoucím stupněm dosaženého vzdělání, bylo častější u lidí v nejmladší věkové kategorii od 15 do 19 let, studentů, těch, kteří se chystali volit v říjnových volbách do Poslanecké sněmovny a lidí spokojených se současnou politickou situací v naší zemi.

Nejvýraznější rozdíly se objevily podle toho, jak dotázaný subjektivně hodnotil životní úroveň své domácnosti, když o rovnoprávném a spravedlivém zacházení byli výrazně častěji přesvědčeni lidé hodnotící tuto úroveň jako dobrou (viz graf 5).

Graf 5: Je nebo není v ČR s lidmi zacházeno rovnoprávně a spravedlivě? (%)

Pozn.: Kategorie „dobrá životní úroveň“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná životní úroveň“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 28. 8. - 20. 9. 2021, 951 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

⁷ Znění otázky: „Myslíte si, že v našem současném politickém systému je s lidmi, jako jste Vy, zacházeno rovnoprávně a spravedlivě?“ Varianty odpovědí: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

Jak ukazuje tabulka 5, přibližně sedm desetin (69 %) dotázaných si myslí, že lidská práva v České republice jsou respektována, v tom 12 % je přesvědčeno, že „rozhodně jsou respektována“, a 57 % uvedlo, že „jsou spíše respektována“. Více než čtvrtina (27 %) dotázaných je oproti tomu přesvědčena o opaku, více než pětina (21 %) vyjádřila názor, že lidská práva v naší zemi „spíše nejsou respektována“, a přibližně dvacetina (6 %), že „rozhodně nejsou respektována“. Zbývajících 4 % českých občanů pak neví, jaký postoj k této otázce zaujmout.

Tabulka 5: Jsou v ČR respektována lidská práva (časové srovnání v %)⁸

	02/10	02/11	02/12	02/14	02/15	02/16	02/17	02/18	02/19	02/20	08/21
rozhodně jsou respektována	6	14	12	8	10	11	13	15	15	17	12
spíše jsou respektována	55	56	48	57	59	56	61	58	59	54	57
spíše nejsou respektována	26	21	27	26	22	25	18	17	18	23	21
rozhodně nejsou respektována	7	5	8	6	5	4	3	4	4	3	6
ano/ne	61/33	70/26	60/35	65/32	69/27	67/29	74/21	73/21	74/22	71/26	69/27

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

V porovnání s minulým šetřením realizovaným v únoru 2020 se aktuální výsledek příliš nezměnil (vyjma oslabení názoru, že „jsou rozhodně respektována“), přesvědčení o respektu k lidským právům je ale o něco slabší než v letech 2017 až 2019, srovnatelné jako v letech 2011, 2015 a 2016 a již zmíněném loňském roce. Naopak v letech 2010, 2012 a 2014 byl podíl dotázaných přesvědčených o tom, že jsou v České republice lidská práva respektována, nižší než v současnosti.

Způsob hodnocení respektování lidských práv je provázán s hodnocením životní úrovně domácnosti – lidé, kteří ji hodnotí jako dobrou, zastávají názor, že lidská práva jsou v České republice dodržována, častěji než lidé deklarující špatnou životní úroveň vlastní domácnosti. Z hlediska vzdělání platí, že s rostoucím stupněm dosaženého vzdělání roste také přesvědčení o tom, že lidská práva jsou v naší zemi respektována. O respektu k lidským právům v naší zemi jsou rovněž častěji přesvědčeni lidé, kteří jsou spokojeni se současnou politickou situací u nás a dotázaní, kteří se chtěli zúčastnit říjnových voleb do Poslanecké sněmovny.

⁸ Znění otázky: „Jsou, nebo nejsou podle Vás v naší zemi respektována lidská práva?“ Varianty odpovědí: rozhodně jsou respektována, spíše jsou respektována, spíše nejsou respektována, rozhodně nejsou respektována.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v21-08</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>28. 8. – 20. 9. 2021</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>pohlaví, věk, vzdělání, kraj velikost místa bydliště, ekonomické postavení a užívání internetu, věk x vzdělání, pohlaví x kraj, věk x kraj, vzdělání x kraj a velikost místa bydliště x kraj</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>951</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>115</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PD.51, PD.52, PD.53, PD.54, PD.55, PD.45, PI.53, PD.47a</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>pd211213</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>13. prosince 2021</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různě velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.